

באלם דמימה

הרב משה צבי נריה זצ"ל

"ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיק" (יחזקאל, ט"ז, ו')
 פ' החוזה ז"ל מלובלין: לשון דממה ושתיקה, כמו שכתוב:
 "דום לה' והתחולל לו" (תהלים ל"ז, ג') "ואפרוחיו יעלעו דם" (איוב ל"ט) חמי [אהרן] אפרוחין
 מגעגעין בדם - ושתיק. (מדרש תנחומא, פ' אחרי מות ובאותה שעה היה אהרון גדול ממשה (מאור
 ושמש, שמות ו', כ"ו)).

אומתנו מתפתלת במכאוביה, זועקת בחבליה וקלה הבלתי - נשמע מנסר בעולם והוא
 בוקע חלוני - רקיע.

כנראה שבכל דור ודור חוזר הדיבור: "בקרובי אקדש". ואף התגובה אחת היא בכל
 הדורות: - "וידום אהרן", וגם בניו "הושוו בדמימה" (רש"י ויקרא י"א, ב).
 זו מדה מיוחדת לישראל עם - קרובו, "עם אלקי אברהם".
 כך דרשו חז"ל במדרש - תהלים פ' כ"ט: "הבו לד' בני אלים (בני אלמים), בנים שיש
 להם מה להשיב למקום - ואינם משיבים..."

ושנינו בפסיקתא - רבתי דרב כהנא, פיסקא בחודש השביעי, אות ו':
 "ויקרא אברהם את שם המקום ההוא ה' יראה וגו' - אמר ר' ירמיה: אמר לו, רבש"ע,
 גלוי היה לפניך שהיה לי מה להשיבך כשאמרת להקריב את יצחק, אילו השבתי אותך לא
 היה לך מה להשיבני, שהייתי אומר לך, אתמול אמרת לי (בראשית כ"א) כי ביצחק יקרא לך
 זרע, ועכשיו אתה אומר לי לשחטו, ולא השבתי אותך, אלא עשיתי עצמי כאלם וכחרש
 (תהלים ל"ח, יד) ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו. כשיהיו בניו של יצחק נידונים
 לפניך ביום זה, ואפילו יש להם כמה קטגורים מקטרגים אותם, כשם שדממתי ולא השיבותיך,
 כך אתה לא תשיב להם".

וגדולה מאד מדה זו, ונבחנו בה גדולי - עולם, שכך שנינו בפסיקתא - רבתי פמ"ח:
 "איוב - אילו לא קרא תגר כשבאו עליו יסורים, כשם שאומרים עכשיו אלקי אברהם וכו',
 כך היו אומרים אלקי איוב..."

סופר רוסי, בעל מחשבה מעמיקה, כתב פעם:

"סוד - הסוד של היהודים הוא, שאת איוב הם שמעו לא אלפים שנה אלא חמשת אלפים שנה, וכנראה גם שמעו אותו באוזן אחרת"...

אכן, תפס הסופר המעמיק ועמד על אחד הסודות שלנו, ברם לא זהו סוד - הסוד, כי למעלה מעוז - תביעותיו של איוב עומדת השכמת הבוקר הדוממת = האילמת של אברהם - אבינו בדרכו לעקדה, שלות - נפשו העילאית של יצחק אבינו לשמע הדברים "אלוקים יראה לו השה לעולה, בני", והמשך ההליכה המשותפת עם אבא - "וילכו שניהם יחדיו", ומשם נובעת ועולה דומייתו של אהרון ודומיית בניו.

אבינו הראשון העלה את יסורי אור - כשדים לדרגה של מסירות - נפש, לדרגה של קידוש - השם, ומבחן - העקדה של האב הראשון והשני גם יחד הפך למקור - זכות לישראל, עד סוף כל הדורות.

ומזרע אברהם צמחה ועלתה משפחת הכהונה שקבלה יסורים בהתאפקות, בהתעלות. יסורי הדמימה ממרקין. הדמימה, מטהרת, מקדשת, הדמימה מעלה ומכניסה בקודש. - וזהו סוד - הסוד...

ואם הבין אותו סופר כי בכדי לשמוע דברי איוב יפה יפה, יש צורך באוזן אחרת, באוזן מיוחדת, על אחת כמה וכמה שדומיית אהרון - לא באוזן רגילה ניתן לשמוע אותה, ורק אוזניים פנימיות, אזני - בינה - שבלב, הן המסוגלות להקשיב לקולה המופלא. ואוזן - של - מעלה שמעה את קולה של אותה דמימה נוראת - ההוד, של אהרן ושל בניו וזיכתה את משפחת-הכהונה בעליה בקודש, בכניסה לפני ולפנים - "בזאת יבא אהרן אל הקודש".

כי רק כשעולין בקודש, כשעולין ומעלין, כשעולין ומתעלים למעלה מחיי - החולין, למעלה מחיי - שעה, מחיי עולם - עובר, רק שם "בערפל אשר שם האלקים", גנוזה התשובה לשאלה המציקה, לשאלה הנוקבת שבעולמנו אין עליה תשובה.

"ולא אמרו העוברים ברכת - ה' עליכם וגו' אלו אומות - העולם שהם עוברים מן העולם" (ירושלמי שביעית) - ופירש לנו מרן הגרא"ה קוק זצ"ל: מדוע נקרא שם אומות - העולם? משום שאחזתם היא רק בעולם הזה, החולף והעובר, ואילו בישראל נאמר "וחיי עולם נטע בתוכנו" - אחיזת העולם בנו, כי אנו - מקור חיי העולם. כי נשמת ישראל שהיא למעלה מן העולם, ששרשיה בנצח, היא המנביעה חיים וקיום לעולם.

ומפי קדוש - ה', רבינו הרמב"ן למדנו (דברים י"ד, א): "בנים אתם לה' אלקיכם - ולפי דעתי כי טעם עם קדוש ("כי עם קדוש אתה") הבטחה בקיום הנפשות לפניו יתברך. יאמר: אחרי שאתה עם - קדוש וסגולת - ה'"ולא ישא אלקים נפש וחשב מחשבות

לבלתי ידח ממנו נידח" (שמואל ב', י"ד, י"ד) - אין ראוי לכם להתגודד ולהקרח על נפש, ואפילו ימות בנוער".

והדברים זוהרים בזוהר שלח (דחף קנ"ט, ב): "על דא כתיב בנים אתם וגו' כמה דאוקמוה, ואלין אינון בצלם-אלקים, ואלין ירתין ירותא עילאה כגוונא דיליה, ועל דא אזהר באורייתא לא תתגודדו ולא תשימו קרחה, דהא לא אתאביד, והא שכיח בעלמין טבין, עילאין ויקירין". אשרי מי שנשמתו הישראלית טהורה וקדושה היא, טהורה ומטהרת, קדושה ומקדשת. זוהרו - מאיר עולם, ממעלות קודש וטוהר - שופעת נהרתו ממרומים.

"כי תעבור במים אתך אני כי תלך במו אש לא תכוה
ובנהרות לא ישטפוך ולהבה לא תבער לך
כי אני ה' אלוהיך קדוש ישראל מושיעך".

(ישעיהו מ"ג, ב'-ג')

יום הזכרון לחללי צה"ל תשל"ה